

sket fra min Side, end at dette Spørgsmaal er rettet til Stolens Repræsentanter, og naar saa virkelig Resultatet skulde blive, at man ønskede visse Væmpelser, er det Hensyn, at Stolen og de mange interesserede skulde have saa megen Fred som muligt, gjort gældende paa den Maade fra min Side, at der er forlangt med Hensyn til hvert Forslag, der stilles, alt tilbørligt Hensyn til ikke at gribe for forstyrrende, for urobringende ind i, hvad man nu i et Aar har indarbejdet. Altsaa, det Standpunkt, jeg har indtaget, er ganske i den Aand, det ærede Medlem udtalte, at man skal forstyrre Skolen saa lidt som muligt paa det Omraade.

Berntsen: For denne første Behandling af det foreliggende Finanslovsforslag slutter, har jeg ønsket at fremsætte nogle Bemærkninger, dels vedrørende nogle enkelte Poster paa Finanslovsbudgettet, og dels vedrørende forskellige Udtalelser, der ere faldne her under Tingets 2 foregaaende Møder. Jeg skal da allerførst tillade mig at henvende nogle Bemærkninger til den højtærede Kirke- og Undervisningsminister. Paa hans Budget falder det straks i Øjnene, i hvilken Udstrækning der stilles Krav til Understøttelser til Realskoler her i Landet. Det er ikke blot de Realskoler, der hidtil have haft Statsunderstøttelse, hvortil der forlanges betydelig større Beløb, men der rykker jo tilmed en hel Del nye Realskoler op, som man ønsker skulde have en lignende Understøttelse, som de andre Realskoler hidtil have faaet. Det er ret mærkeligt at se, naar man sammenligner Understøttelserne til Realskoler med Understøttelserne til Højskolerne, hvilken Forskel der gøres i saa Henseende. Det varer forholdsvis kun meget kort Tid, førend en Realskole rykker op til en Understøttelse paa 1,500 eller 2,000 Kr. aarlig, medens en Højskole jo maa staa i mange Aar, førend den rykker op paa en Understøttelse paa 1,000 Kr. Jeg er vel en Ven af Dplysning, men jeg tror ikke, at man er inde paa en heldig Vej ved i den Grad at begunstige Oprettelsen af Realskoler og Realundervisning, som man nu er inde paa. Jeg tror, at den bedste Dplysning, der kan meddeles den store Almenhed, er den, der gør dem til flittige, nyttige og stræbsomme Borgere hver i deres forskellige Stillinger; men Realundervisningen fører jo mere og mere bort fra det legemlige Arbejde. Der er jo ingen, der er blind for, hvorledes Arbejdskræfterne mere og mere gaar bort fra Landet. Det at anvende sine Kræfter i Landbrugets Tjeneste eller til at være Haandværker har ikke mere den til-

trækkende Kraft, det har haft. Man vil helst, om man kan, faa sine Børn „til Byen“, som det hedder. Realskoleundervisningen fører jo ind paa at tage Realafgangsøksamen, og naar Eleverne saa have faaet den, finder man sjældent, at de vende tilbage til det borgerlige Livs Sykler, men derimod jage og søge de efter, om de kunde faa en eller anden Bestilling under Staten, om de kunde blive Bestillingsmænd, eller rykke videre op til at blive Embedsmænd. Det anser jeg for en noget sygelig og usund Retning, man her er kommen ind paa, og jeg finder derfor ikke, der er Grund til at støtte Realskolebevægelsen i saa uforholdsmæssig Grad, som man har været inde paa, og som det synes, at den højtærede Kultusminister vil fortsætte med. Jeg vil derfor gøre den Hentilling saavel til den højtærede Kirke- og Undervisningsminister som til det eventuelle Finansudvalg, om det ikke snart var paa Tide at tage Reb i Sejlene. Det er mig bekendt, at der er mange Realskoler, der leve udelukkende i Kraft af den Statsunderstøttelse, de saa, og opretholdes efter min Formening paa en usund og ganske unaturlig Maade. Dertil kommer en anden Betragtning, nemlig at man ser, at de kommunale Bestyrelser i Provinsbyerne bidrage ret rundelige Beløb til Realskolerne, medens de samtidig forsømme i samme Grad og i samme Udstrækning, saaledes som det kunde være ønskeligt, at forbedre den almindelige Almuefiskeundervisning i Byerne. Jeg tror, at der er al Grund til at anspore de kommunale Bestyrelser til at forbedre den almindelige Almuefiske, hvortil samtlige skolepligtige Børn, i alt Fald de fattiges, ere tvungne til at gaa, i Stedet for at fremhjelpe Oprettelsen af en saadan Mængde Realskoler, som nu spredes rundt omkring, ikke blot i de mindre Købstæder, men ogsaa i Handelspladserne i Landet. Dernæst er der en anden Bemærkning, jeg skal tillade mig at gøre med Hensyn til den højtærede Kultusministers Budget. Jeg ser, at den højtærede Minister søger en forhøjet Bevilling til Feriekursus i Pædagogik og Sundhedslære. Der er jo nemlig sidste Sommer gjort Forsøg i de to Retninger. Jeg er ganske enig med den ærede Minister i, at det er ret ønskeligt, at de Kurser, der saaledes ere blevne begyndte, maa blive fortsatte, men saa vidt mig bekendt, stod man i det højt aparte Tilfælde, mærkeligt for et Land, hvor man lader Staten sætte sit Stempel paa Hundreder af Lærere hvert Aar, at man kun kunde skaffe een Mand som Lærer til dette Kursus i Pædagogik. Om denne Mand var en nok saa dygtig Lærer i sit Fag, var det dog en alt for stor Byrde at lægge paa den